

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені
М. І. Долішнього НАН України» (Україна)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Державний податковий університет (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка Кафедра
фінансів (Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Національний університет «Одеська політехніка» (Україна)
Одеський національний економічний університет (Україна)
Університет Догус (Туреччина)
Університет Нортумбрія (Англія)
Хмельницький національний університет (Україна)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна)
Шаньдунський університет мистецтв (Китай)
Яський технічний університет імені Георгія Асакі (Румунія)

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

м. Вінниця

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього
НАН України» (Україна)
Державний університет «Житомирська політехніка» (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Державний податковий університет (Україна)
Західноукраїнський національний університет (Україна)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка Кафедра фінансів
(Україна)
Національний університет «Львівська політехніка» (Україна)
Національний університет «Одеська політехніка» (Україна)
Одеський національний економічний університет (Україна)
Університет Догус (Туреччина)
Університет Нортумбрія (Англія)
Хмельницький національний університет (Україна)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Україна)
Шаньдунський університет мистецтв (Китай)
Яський технічний університет імені Георгія Асакі (Румунія)

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

Вінниця
ВНТУ
2022

Ministry of Education and Science of Ukraine
Vinnytsia National Technical University
Faculty of Management and Information Security
Department of Finance and Innovation Management
State Institution “Institute of Regional Studies named after M. I. Dolishny NAS of
Ukraine” (Ukraine)
Zhytomyr Polytechnic State University (Ukraine)
Vasul’ Stus Donetsk National University (Ukraine)
State Tax University
Western Ukrainian National University (Ukraine)
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Department of Finance (Ukraine)
Lviv Polytechnic National University (Ukraine)
Odessa National Polytechnic University (Ukraine)
Odessa National Economic University (Ukraine)
Dogus University (Turkey)
University of Northumbria (England)
Khmelnysky National University (Ukraine)
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (Ukraine)
Shandun University of Mistresses (China)
Iasi Technical University named after Georgi Osaki (Romania)

**«MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF FINANCIAL
AND INNOVATION-INVESTMENT PROCESSES IN UKRAINE»**

MATERIALS

of the

V International Scientific and Practical Conference

Vinnytsia
VNTU
2022

УДК [336+330.341.1](477)

C-89

Видається за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України

Редакційна колегія: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор,
І. Ю. Єпіфанова, доктор економічних наук, професор,

Рецензенти: **В. В. Джеджула**, доктор економічних наук, професор,
В. В. Гурчкіна, доктор економічних наук, доцент

C-89 Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 25 лютого 2022 року : збірник наукових праць [Електронний ресурс]. – Вінниця: ВНТУ, 2022. – 881 с.

ISBN 978-966-641-912-8 (PDF)

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на V Міжнародної науково-практичної конференції 25 лютого 2022 року в м. Вінниця.

УДК [336+330.341.1](477)

Роботи подаються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність інформації, яка наведена в роботах, та залишає за собою право не погоджуватися з думками авторів на розглянуті питання.

ISBN 978-966-641-912-8 (PDF)

© Вінницький національний технічний університет,
укладання, оформлення, 2022

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Андрос С. В., Білоченко А. М. КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОНТЕКСТ	27
Батюк Л. А. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ	30
Будник Л. А., Лісецька Л. О. АНАЛІЗ ЗАГРОЗ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19	32
Бондар Ю. А., Швиданенко Д. В. ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	35
Венславовський О. М., Коваль Н. О. ФІНАНСОВІ ІННОВАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ	38
Вівчар О. І., Гевко В. Л. КОНЦЕПТУАЛЬНІ КОНТЕКСТИ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ ЗОВНІШЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	40
Войтків С. В. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА ВАНТАЖНИХ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ КАТЕГОРІЙ L7 ТА N1 В НАЦІОНАЛЬНІЙ І РЕГІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	42
Войченко Т. О., Радченко О. А. ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	45
Волкова О.Г. СТРУКТУРА ВИТРАТ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ НІМЕЧЧИНИ: АКТУАЛЬНИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	48
Волохова І. С. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ БЮДЖЕТНОЇ СФЕРИ	51
Гриценко О. М., Демчик К. М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ	53
Дубовик О. Ю. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА ПОДАТКОВОЇ РЕФОРМИ	57
Жибер Т. В. ПЕРСПЕКТИВИ СПІЛЬНОГО БЮДЖЕТУВАННЯ В УКРАЇНІ	60
Зянько В. В. ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ	63
Ільчук В. П., Шпомер Т. О. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ	66
Іщук Л. І., Мирулюбова Т. В. ЕКОЛОГІЧНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	69

Сухорукова А. Л., Недбайло І. І. МОДЕРНІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	579
Тептя О. В., Хміль О. О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	582
Тлучкевич Н. В. ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	584
Торопова В. І. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	586
Торопова Д. Д. КОМПЛЕМЕНТАРНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ	589
Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ МАЙНОВОГО СТАНУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ	592
Харакозов М. П., Янченко Н. В. ЗНАЧЕННЯ ЛІДЕРА ТА ЙОГО РОЛЬ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ	595
Чаплінський Ю. Б. ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ПРОГРАМ ЛОЯЛЬНОСТІ	597
Чаркіна Т. Ю., Ващенко О. М. НЕОБХІДНІСТЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ	600
Шандова Н. В., Латкіна С. А. ОСОБЛИВОСТІ КЕРУВАННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	602
Штик Ю. В. ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ: АРХІТЕКТУРА, ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ, РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЕКОСИСТЕМНІ ПОСЛУГИ	605
Шурпенкова Р. К. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ І ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ	607
Юшин С. О. СИСТЕМНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: АСПЕКТ ГАРМОНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНІХ І ЗОВНІШНІХ ФАКТОРІВ	610
Янковська В. А., Копитько В. А. КОНТРОЛІНГ ЯК НОВА КОНЦЕПЦІЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА УПРАВЛІННЯ	613
Яцун А. С., Глущенко Л. Д. СУЧАСНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	615
Voron'ko-Navidnycha T., Bychenko S., Syrovatko I. SUSTAINABILITY DEVELOPMENT OF THE AGRI-FOOD ENTERPRISE AS A PREREQUISITE FOR IT GROWTH IN MODERN CONDITIONS	617
Lazarenko Y. ACHIEVING COMPETITIVE ADVANTAGE THROUGH BUSINESS SUSTAINABILITY STRATEGIES	620
Posternak Iryna M., Posternak Oleksii S., Posternak Serhii A. FINANCIAL AND ANALYTICAL SUPPORT OF THE INNOVATION STRUCTURE - THE COMPLEX OF URBAN ENERGY RECONSTRUCTION	623
Wang Le, Yepifanova I. CURRENT SITUATION AND PROBLEMS OF CHINA'S ENTERPRISES FIXED ASSETS MANAGEMENT	626

КОМПЛЕМЕНТАРНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Український державний університет залізничного транспорту

Анотація. Досліджено особливості виникнення терміну комплементарності і трактування даної категорії в різних галузях знань. Розкрито підходи до розгляду вченими змісту категорії комплементарного розвитку підприємств. Доведено доцільність комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії і формування теоретико-методологічного базису його забезпечення. Розкрито зміст наукової категорії комплементарний розвиток підприємств туристичної індустрії.

Ключові слова: підприємства туристичної індустрії, комплементарність, комплементарний розвиток, міжсуб'єктна взаємодія, теоретичні аспекти.

COMPLEMENTARY DEVELOPMENT OF TOURISM INDUSTRY ENTERPRISES

Abstract. The features of the emergence of the term complementarity and interpretation of this category in various fields of knowledge are studied. Approaches to the consideration by scientists of the content of the category of complementary development of enterprises are revealed. The expediency of complementary development of tourism industry enterprises and the formation of a theoretical and methodological basis for its provision is proved. The content of the scientific category complementary development of tourism industry enterprises is revealed.

Keywords: tourism industry enterprises, complementarity, complementary development, intersubject interaction, theoretical aspects.

Поняття комплементарності останнім часом починає активно використовуватися у різних галузях знань: у філософії, фізиці, хімії, генетиці, біології, психології, соціології, праві, економіці і менеджменті. Зокрема в біохімії комплементарність – взаємна відповідність в хімічній будові двох макромолекул, яка забезпечує їх взаємодію. У математиці комплементарними називаються кути, що утворюють у сумі прямиий «правильний», ідеальний кут. Свого часу вчені називали комплементарними такі кольори, які в результаті взаємодії утворювали білий – «ідеальний» колір. Комплементарність в молекулярній біології – взаємна відповідність, що забезпечує зв'язок доповнюючих одна одну структур. У сучасній географічній науці дане поняття використовується при формуванні методологічних підходів до обґрунтування новітніх напрямів досліджень синкретичних єдностей, якими є, наприклад, геоекосистеми. У сучасній політології про поняття комплементарності йде мова зокрема в дослідженні К. Завершинського, який обґрунтовує необхідність методологічної комплементарності у дослідженні динаміки політичних інститутів [1]. В економіці часто цей термін пов'язують з поняттям взаємодоповнюваності товарів, яка виникає у випадку, коли володіння одним товаром спричиняє сталу потребу в іншому товарі [2]. На думку В. Колтун доцільним є застосування когнітивного потенціалу поняття комплементарності для дослідження складних відкритих динамічних систем і відповідних процесів, що відносяться до сфери публічного управління. Зокрема автор розглядає комплементарність як іманентну властивість феномену місцевого самоврядування і визначає її як атрибутивну властивість органів даного рівня до взаємодоповнення та взаємовпливів. У свою чергу В. Липов, розглядаючи вплив ринкових інститутів на формування інститутів державного устрою, використовує поняття інституціональної комплементарності, яка відображає якість інтегративної цілісності соціально-економічних систем [1].

Аналізуючи визначення комплементарності в різних сферах наукових знань В. Геєць зазначає, що комплементарність як поняття, яке, по суті, використовується в молекулярній біології, має підстави використовуватися і в суспільному та економічному житті. Оскільки єдність в економіці, яка формується за рахунок проявів комплементарності і взаємодії двох або більше економічних суб'єктів, повинна супроводжуватися паралельними крос-культурними змінами, які в свою чергу є результатом економічного розвитку та підвищення матеріального становища людей, у підсумку знаходять відчуття захищеності та здатності до самовираження [3].

Підтримують таку думку й інші вчені. Так, на думку ряду вчених, концепція комплементарності

виходить з того, що множина організацій, або послуг, або теорій, ґрунтуючись на різних системах відносин, взаємно доповнюють одна одну і можуть бути використані для побудови системи більш високого рівня [4]. Досліджуючи систему та її ключові елементи вчені виділяють два ключових підходи до розгляду явища комплементарності: лінійний підхід – за яким елементи в системі мають однаковий вплив один на одного і при їх функціонуванні виникає комплементарність; ієрархічний підхід – за яким один з елементів системи виконує провідну роль, а інші його доповнюють, що призводить до зростання ефективності їх функціонування та системи загалом [5].

Знайшло відображення в наукових працях і поняття комплементарного розвитку підприємств, що є об'єктом дослідження. Зокрема колектив вчених [6] комплементарний розвиток розглядають як узгоджений та взаємодоповнюючий розвиток окремих елементів економічної системи, ефективна взаємодія яких забезпечує формування синергетичного ефекту та сприяє подальшому розвитку економічної системи в цілому. О. Бородіна надає визначення комплементарного розвитку агросфери, що, як зазначає автор, характеризує такі зв'язок і взаємодію між аграрним та сільським розвитком, за яких на основі взаємодоповнюваності зростає ефективність аграрної галузі та якість життя сільських спільнот, забезпечується розширене відтворення виробничих і соціальних ресурсів села із застосуванням інноваційних управлінських рішень стратегічного спрямування. При цьому основними ознаками комплементарного розвитку агросфери визначено наступні: виробництво безпечного і високоякісного продовольства у достатній кількості та екологічно безпечним способом, яке супроводжується формуванням привабливого для проживання сільського середовища [3].

На сучасному етапі прискорених турбулентних змін на ринку особливої уваги потребує вивчення змісту і ключових властивостей комплементарності в аспекті забезпечення сталого інноваційного зростання бізнес-суб'єктів, зокрема підприємств туристичної індустрії. Сформувати нові можливості для реалізації міжсуб'єктної взаємодії у сфері туризму при збереженні балансу інтересів зацікавлених сторін можливо на основі забезпечення комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії. Останній слід розглядати як процес якісних трансформаційних змін у системі забезпечення діяльності підприємств туристичної індустрії та взаємодії суб'єктів даної сфери в процесі створення ними конкурентоспроможного туристичного продукту з урахуванням вимог збалансованості інтересів стейкхолдерів. Такого роду зміни можливо забезпечити на основі використання інноваційних механізмів та інструментів взаємодії підприємств туристичної індустрії, застосування яких в діяльності суб'єктів даної сфери сприятиме розширенню можливостей для реагування на різноманітні виклики внутрішнього і зовнішнього середовища та мінімізації ризику.

Для забезпечення сталого зростання підприємств туристичної індустрії доцільним є застосування комплексу комплементарних активів, що включає рекреаційний потенціал, інфраструктуру, цифрові активи, організаційний капітал, результати інтелектуальної діяльності та ін. Основою моделі комплементарного розвитку підприємств туристичної індустрії має стати: безперервне удосконалення процесів та підвищення ефективності діяльності підприємств; алгоритм вибору альтернатив виходячи з поставлених цілей та ступеня їх впливу на бізнес-процеси підприємств; комплементарна консолідація ресурсів підприємств, що залучаються до створення якісного туристичного продукту; інвестиційне забезпечення інноваційних процесів за рахунок мобілізації власних засобів та диференціації інвестиційних рішень у процесі інноваційного розвитку підприємств туристичної індустрії; своєчасний аналіз та оцінка результатів діяльності; оцінка збалансованості розвитку підприємств; діагностика ефективності реалізації проектів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Koltun V. Complexiti as the immunental properties of local-self-governance phenomenon. *Relevant issues of development and modernization of the modern science: the experience of countries of eastern Europe and prospects of Ukraine*: monografia. Latvia: Riga, 2018. P. 160-182.
2. Комплементарність. *slovnyk.ua: веб-сайт*. URL: <https://slovnyk.ua/> (дата звернення: 15.01.2022).
3. Бородіна О. С. Комплементарний розвиток аграрної сфери України: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03 / ДУ «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України». Київ, 2018. 211 с.
4. Колтун В. С. Комплементарність як парадигма місцевого самоврядування: методологічний аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 4. С. 104-108.
5. Пілевич Д. С. Сутність комплементарної інвестиційної політики держави. *Вісник Чернігівського*

державного технологічного університету. 2013. № 4 (70). С. 127-132.

6. Гончаров В. М., Мартинов А. А. Формування адаптивної системи комплементарного розвитку АПК та суміжних галузей економіки України. *Вісник економічної науки України. 2014. № 1. С. 24-27.*

Торопова Дарія Дмитрівна, аспірант кафедри маркетингу, комерційної діяльності та економічної теорії, Український державний університет залізничного транспорту, Харків, e-mail: toropova_dd@ukr.net.

Toropova Daria D. – Post-graduate Student of the Department of Marketing, Commercial Activity and Economic Theory, Ukrainian State University of Railway Transport, Kharkiv, e-mail: toropova_dd@ukr.net.

*Електронне наукове видання
комбінованого використання*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
25 лютого 2022 року

Підписано до видання 15.03.2022 р.
Гарнітура Times New Roman.
Обсяг 11 Мб. Зам. № P2022-021

Видавець та виготовлювач
Вінницький національний технічний університет,
інформаційний редакційно-видавничий центр.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95.
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 65-18-06.
press.vntu.edu.ua
[email: irvc.vntu@gmail.com](mailto:irvc.vntu@gmail.com)
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.